

Lapkričio 17 d. įvyko trečiasis ir paskutinis meninio-socialinio projekto “Ne | tobuli. Antras žingsnis” susitikimas Panevėžio pataisos namuose (PPN) ir Kauno tardymo izoliatoriuje (KTI). Susitikime dalyvavo trys forumo teatro trupės 4Rooms nariai – projekto organizatorė Raimonda Agnė Medeišienė bei aktoriai Valentinas Krulikovskis ir Laurynas Graikšas. Komandai techniniais klausimais padėjo Gintaras Jonaitis, inžinierius, STEAM IT bei robotikos mokymo metodikos specialistas.

Projekto susitikimų metu dalyviai buvo skatinami kurti, išreikšti save: pirmojoje sesijoje per tapybą, antrojoje – per saviraišką skaitmeninėje ir virtualioje erdvėje. Trečiojo susitikimo metu bausmę atliekantieji aktorių padedami kūrė naują pasaulį, galimą savo ateities versiją.

Sesija buvo paremta proceso drama – tai vienas iš taikomųjų teatro metodų, kuriuos savo darbe taiko trupė 4Rooms. „Proceso drama – tai teatre naudojamas dramos mokymo metodas, kai svarbu ne repetuoti ir atlikti pasirodymą, o pats scenarijaus kūrimo procesas, – pasakojo taikomųjų teatro metodų ekspertė Raimonda Agnė Medeišienė. – Šis metodas – puikus socialinių įgūdžių mokymosi įrankis. Šiuo atveju sesijos tikslas buvo dramos metodais plėtoti dalyvių komunikacinius ir derybinius įgūdžius. Dalyviams buvo siūloma susikurti idealų pasaulį. Koks bus tas pasaulis? Kaip jį kurdami ir tobulindami priimsime sprendimus?”

Sesijos metu nuteistieji susiskirstė į keturias grupes po tris – keturis, o kiekvienos grupės darbą moderavo 4Rooms trupės narys. Moderatoriumi pradėjus pasakojimą (ateities Žemėje per daug gyventojų ir iškyla būtinybė persikelti į kitas planetas), dalyviams buvo pateiktos kelios darbo grupėje užduotys – iš pradžių sukurti savo grupės istoriją, tada susitarti ir planšečių pagalba pavaizduoti savo gyvenamąją erdvę naujojoje planetoje.

Kaip sakė viena iš nuteistųjų Panevėžio pataisos namuose: „– Įdomu, kad duota situacija buvo vienoda, o išsivystė kiekvienoje grupėje visai kitaip. Viskas prasidėjo kaip vaikiškas žaidimas, bet paskui supranti, kad yra apie ką pagalvoti.” Vienoje grupėje ateities pasaulis buvo tvarus, kitoje – verslus, dar kitoje gyveno mikroschemomis ženklinti nemirtingi robotai.

Ta pati užduotis, tas pats proceso dramos scenarijus buvo adaptuotas Kauno izoliatoriuje gyvenantiems vaikinams. Iš visų vykdytų sesijų, šioje skirtumas tarp moterų ir jaunuolių auditorijų išryškėjo labiausiai. Jaunuolių kuriamame tobulame pasaulyje dominavo pramogos, ir tik viena grupė rinkosi dialogą, ieškojo kompromiso sudėtingai situacijai spręsti.

Ši probleminė situacija kilo, kai dalyviams buvo pateiktas reikalavimas vieną iš keturių susikurtų tobulų pasaulių paaukoti Žemėje susikaupusioms branduolinėms atliekoms saugiai

laidoti. Grupių atstovai turėjo derėtis ir nuspręsti, kuris iš keturių sektorių tam gali būti paskirtas, ir ką pasiūlyti jau gyvenantiems tame sektoriuje. Rasti sprendimą grupėms buvo sudėtinga. „Mano grupė Panevėžio pataisos namuose net nesvarstė tokio varianto atiduoti savo sektorių – iš karto argumentavo, kodėl turi aukotis kaimynai. Tik po truputį pradėjo leisti į derybas, – pasakojo aktorius Valentinas Krulikovskis. – Kaune kurdami savo pasaulį vaikinai buvo gana atsainūs, neatrodė labai prie jo prisirišę, bet kai kilo grėsmė su juo skirtis, jie buvo pasiruošę jėga ginti savo sektorių.“

Toks darbas su bausmę atliekančiais nėra lengvas. „Buvo skaudu matyti, kaip jie renkasi prioritetus. Bet reikia suprasti, kad jie dar vaikai,“ – apie patirtį Kauno izoliatoriuje pasakojo aktorius Laurynas Graikšas. „Man atrodo prasminga skirti laiko nuteistiesiems, kartu su jais lėtai, po žiauriai mažą žingsnelį, vystyti jų idėjas, parodant galimybes, kas būtų, jeigu... – dalinosi projekto organizatorė Raimonda Agnė. „Vaikai yra kaip molis. Jie dar formuojasi, svyruoja, ieško išeities. Supranti, kad per vieną kartą negali nieko pakeisti, geriausiu atveju grūdą įmesti, kuris gal kažkur, gal kažkada...“ – svarstė Valentinas.

Šiuo metu šalyje įvestas karantinas darbą šiek tiek apsunkino, bet nesustabdė – susitikimo metu buvo laikomasi saugaus atstumo, buvo dirbama mažose grupėse, visi dalyviai dėvėjo kaukes, buvo laikomasi higienos rekomendacijų.

Trijų meninių-socialinių sesijų rezultatas – sukurti moduliai, prisidedantys prie nuteistųjų edukacijos ir elgesio korekcijos. Jį apibendrins psichologė, ir galutinis produktas gruodžio mėn. pradžioje bus pristatytas Kalėjimų departamento specialistams kaip parengtas įrankis, kurį galima integruoti į nuteistųjų resocializaciją platesne imtimi. Jau dabar projekto „Ne | tobuli. Antras žingsnis“ svarbą patvirtino Kultūros Taryba, skirdama jam finansavimą, ir Gintautas Šarauskas, Lietuvos Respublikos Kalėjimų departamento direktoriaus pavaduotojas resocializacijai, sutikęs būti šio projekto globėju. Tad tęsinio tikimės visi – tiek nuteistieji, tiek projekte dirbę menininkai, tiek pareigūnai.

